

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Юридичний факультет
Кафедра цивільного та кримінального права і процесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Ильченко Н. М.

“28” 08 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Економіка та управління підприємством»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Розробник	Мамчур Л.В..
Завідувач кафедри цивільного та кримінального права і процесу	Блага А.Б.
Завідувач кафедри економіки та підприємництва	Кузьменко О.Б..
Гарант освітньої програми	Кузьменко О.Б..
В.о. декана факультету економічних наук	Філімонова О.Б.
Директор ННПО	Норд Г. Л.
Начальник НМВ	Шкірчак С. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Право інтелектуальної власності	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Спеціалізація (якщо є)	-	
Освітня програма	Економіка та управління підприємствами	
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Вибіркова циклу загальної підготовки	
Курс навчання	6 курс	
Навчальний рік	2020/2021	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	11 семестр	17 триместр
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредита/90 год.	3 кредита/90 год.
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	10	6
	20	8
	60	76
Відсоток аудиторного навантаження	33%	16%
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	Залік	Залік

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Навчальна програма дисципліни „Право інтелектуальної власності” розрахована на студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» в межах підготовки фахівців-магістрів. Вивчення дисципліни передбачає отримання студентами спеціальних економічних та пов'язаних з ними правових знань базового рівня у сфері інтелектуальної власності. Опанування комплексом знань з дисципліни створює умови для високого рівня професійної підготовки фахівців - економістів.

Тенденції розвитку науки, культури, техніки і виробництва, особливо у другій половині ХХ ст., свідчать про те, що людство у своєму розвитку підійшло до тієї межі, коли подальший прогрес буде зумовлюватися саме розумовою діяльністю суспільства. Тобто, саме результати розумової діяльності або за теперішньою термінологією — інтелектуальної діяльності будуть визначати стратегію і тактику соціально-економічного розвитку будь-якої країни. Уже тепер видно, що високий рівень інтелектуальної діяльності у тій чи іншій країні зумовлює високий рівень добробуту її народу.

Вивчення курсу «Право інтелектуальної власності» складає важливу частку загальноосвітньої і світоглядної підготовки сучасних фахівців і сприяє розвитку особистості та виробленню нею творчого підходу до вирішення виробничих проблем.

Курс «Право інтелектуальної власності» передбачає надання студентам необхідних базових знань у сфері правової охорони і захисту результатів інтелектуальної (творчої) діяльності людини та можливостей їх використання в сучасному суспільстві, в тому числі з

метою комерціалізації. Опанування відповідними знаннями та вміннями з курсу «Інтелектуальна власність» формує загальні засади для стимулювання та підтримки творчої діяльності особи та активного використання відповідних результатів у повсякденній діяльності..

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічні і юридичні аспекти відносин, що складаються у суспільстві з приводу виникнення, фіксації результатів творчої діяльності, отримання правової охорони на ці результати і подальшого їх використання у господарській діяльності підприємства, комерціалізації прав на них та обліку на балансі підприємства як нематеріального активу, використання та утилізації об'єктів літературно-художньої та науково-технічної творчості. Важливим для економіста-магістра є вміння виявляти потенційні об'єкти інтелектуальної власності серед творчих розробок, правильно їх ідентифікувати та визначати потребу у своєчасному оформленні правової охорони на них, бачити переваги володіння інтелектуальною власністю в цілому і конкретним видом об'єкта ІВ зокрема, знати специфіку обліку прав інтелектуальної власності як нематеріальних активів.

Мета – спонукати студентів до творчої роботи, сформувати підґрунтя для освоєння базових навичок щодо реалізації і управління авторськими правами, заявочної, патентно-ліцензійної процедури та судового переслідування порушників в процесі захисту прав інтелектуальної власності. Студенти повинні оволодіти елементарними практичними навичками роботи з національним та міжнародним законодавством, використання спеціальної юридичної та економічної термінології в сфері інтелектуальної власності.

Головні завдання дисципліни «Право інтелектуальної власності»:

- формувати знання економічних та базових юридичних положень інтелектуальної власності;
- розвивати мислення студентів, яке передбачає загальне розуміння творчого процесу та його місце серед інших суспільних процесів;
- ознайомити студентів із існуючими механізмами охорони прав на результати творчої діяльності, розмаїттям об'єктів права інтелектуальної власності, колом прав і обов'язків, що впливають із факту створення твору або із охоронних документів у сфері промислової власності, основними способами захисту прав інтелектуальної власності у випадку їх порушення;
- розвивати здатність застосовувати економічні та правові знання і набуті вміння у практичній діяльності;
- виховувати у студентів особисті риси громадянина України, загальнолюдські духовні ціннісні орієнтації, сприйняття ідей гуманізму та демократизму, патріотизму і взаєморозуміння між народами на основі особистісного усвідомлення сучасних цінностей техногенного суспільства з розвинутою економікою.

Вивчення дисципліни «Право інтелектуальної власності» має також сприяти:

- осмисленню ролі людини (себе також) в сучасному процесі поступального науково-технічного та еволюційного розвитку, відповідальності особистості за власні дії, усвідомленню студентами права на вибір вірної моделі правової поведінки щодо результатів творчої діяльності з урахуванням і дотриманням чинних правових засад;
- вихованню громадянської свідомості, гідності, честі в гармонійному поєднанні національних і загальнолюдських цінностей, утвердженню ідеалів гуманізму, демократії, добра і справедливості;
- формуванню належного рівня правової культури у сфері створення, охорони і особливо використання об'єктів інтелектуальної власності;
- розвиткові творчого мислення, формуванню власного погляду та критичного ставлення до інформації;
- підтриманні у студентів інтересу до економічних процесів, пов'язаних із охороною, правомірним використанням об'єктів інтелектуальної власності, боротьбою з порушеннями прав інтелектуальної власності у умовах глобалізації інформаційного суспільства.

В результаті вивчення дисципліни «Право інтелектуальної власності» студент повинен:

знати:

- основні положення національного і міжнародного законодавства, що регулює відносини у сфері інтелектуальної власності;
- елементи національної системи охорони інтелектуальної власності;
- особливості міжнародної охорони інтелектуальної власності;
- класифікацію об'єктів інтелектуальної власності та особливості окремих їх видів;
- умови охороноспроможності окремих об'єктів інтелектуальної власності;
- права та обов'язки власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності;
- способи захисту прав інтелектуальної власності;
- специфіку оцінки прав, обліку цих прав як нематеріальних активів, переваги використання об'єктів інтелектуальної власності у господарській діяльності.
- процедуру захисту прав інтелектуальної власності;

вміти:

- визначати вид результату творчої діяльності та його відповідність вимогам, встановленим у законодавстві;
- визначати економічну доцільність правової охорони результату творчої діяльності в якості певного об'єкта інтелектуальної власності;
- визначати алгоритм правової охорони об'єктів патентного права (винаходів, корисних моделей, промислових зразків);
- визначати алгоритм правової охорони засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту (торговельних марок, географічних зазначень, фірмових найменувань);
- визначати алгоритм правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності (топографій інтегральних мікросхем, сортів рослин, комерційних таємниць);
- визначати алгоритм правової охорони об'єктів промислової власності в іноземних державах;
- визначати алгоритм правової охорони об'єктів авторського права (творів літератури та мистецтва);
- складати та оформляти бухгалтерські документи щодо постановки на бухоблік прав інтелектуальної власності; визначати необхідні обсяги ліцензування прав, що посвідчені охоронними документами,
- визначати вартість права на об'єкти інтелектуальної власності;
- визначати факт порушення прав власників чинних охоронних документів та заявників на об'єкти промислової власності.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути наступних компетентностей згідно ОПП:

Загальні компетентності

- ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.
- СК 5. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності.

Програмні результати навчання

PH 1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

PH 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

PH 4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.

PH 5. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

PH 9. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

PH 10. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

Міждисциплінарні зв'язки. «Право інтелектуальної власності» в системі інших дисциплін, які передбачені навчальною програмою підготовки магістрів, визначається специфікою його змісту та існуючими зв'язками з такими навчальними дисциплінами, як: «Управління та фінансування стартапів», «Кадровий менеджмент», «Фінансовий менеджмент», «Стратегічний маркетинг», «Управління проектними ризиками» та ін.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

№ з/п	Назви розділів та тем	Всього годин	За формами занять, годин		
			Аудиторні		Самостійна робота студента
			лекцій	семінарські	
1	Загальні положення про об'єкти інтелектуальної власності. Становлення і джерела права інтелектуальної власності в Україні..	18	2	4	12
2	Охорона об'єктів авторського права і суміжних прав	18	2	4	12
3	Правова охорона об'єктів промислової власності	18	2	4	12
4	Охорона правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг, та нетрадиційних об'єктів ІВ.	18	2	4	12
5	Економіка інтелектуальної власності. Договори на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності	18	2	4	12
Всього		90	10	20	60

Заочна форма:

№ з/п	Назви розділів та тем	Всього годин	За формами занять, годин		
			Аудиторні		Самостійна робота студента
			лекцій	семінарські	
1	Загальні положення про об'єкти інтелектуальної власності. Становлення і джерела права інтелектуальної власності в Україні..	18			18
2	Охорона об'єктів авторського права і суміжних прав	18	2	2	14
3	Правова охорона об'єктів промислової власності	18	2	2	14

4	Охорона правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг, та нетрадиційних об'єктів ІВ.	18		2	16
5	Економіка інтелектуальної власності. Договори на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності	18	2	2	14
Всього		90	6	8	76

4.Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій (денна форма)

№	Тема заняття / план
1	<p>Лекція 1 Загальні положення про об'єкти інтелектуальної власності. Становлення і джерела права інтелектуальної власності в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, види інтелектуальної діяльності, її результат. 2. Розвиток правової охорони результатів творчості, її мета та принципи. 3. Право інтелектуальної власності в системі права України. Об'єкти права інтелектуальної власності. 4. Форми (джерела) права інтелектуальної власності. Законодавство України про інтелектуальну власність.
2	<p>Лекція №2. Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і види результатів творчості, що охороняються авторським правом. Авторське право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. 2. Об'єкти авторського права. 3. Суб'єкти авторських відносин. 4. Зміст авторських відносин. 5. Суміжні права. Поняття суміжних прав. Об'єкти суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. 6. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі. 7. Колективне управління правами
3	<p>Лекція №3. Правова охорона об'єктів промислової власності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття промислової власності. 2. Право промислової власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. 3. Поняття патентного права. Об'єкти промислової власності. 4. Правове положення авторів та патентовласників /роботодавців. 5. Службові винаходи, корисні моделі та промислові зразки. 6. Оформлення прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки. 7. Патент, його види і межі чинності. Процедура патентування
4	<p>Лекція №4 . Охорона правових засобів індивідуалізації учасників товарного обороту, товарів і послуг та нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Право на комерційне (фірмове) найменування. Структура фірмового найменування. 2. Суб'єкти права на комерційне найменування. Межі чинності права на комерційне найменування. 3. Право на торговельну марку (знак для товарів і послуг).Умови надання правової охорони 4. Право на зазначення походження товару. 5.Особливості охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.

5	<p>Лекція №5. Економіка інтелектуальної власності. Договори на створення і використання об'єктів права інтелектуальної власності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтелектуальний капітал, його структура. Інтелектуальна власність як товар. Оборотоzdатність об'єктів інтелектуальної власності. 2. Термін служби об'єктів інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. 3. Оцінка прав інтелектуальної власності у вигляді нематеріальних активів в Україні: ідентифікація, інвентаризація та облік. 4. Підходи до визначення вартості прав інтелектуальної власності. Методи оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності. 5. Договір як основна правова форма використання об'єктів інтелектуальної власності. 6. Поняття ліцензійного договору. Форма ліцензійного договору. Зміст ліцензійної угоди. 7. Види ліцензійних угод. Майнова оцінка предмету ліцензії. Розрахунки та їх види
---	--

План лекцій (заочна форма)

1	<p>Лекція №1. Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і види результатів творчості, що охороняються авторським правом. Авторське право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. 2. Об'єкти авторського права. 3. Суб'єкти авторських відносин. 4. Зміст авторських відносин. 5. Суміжні права. Поняття суміжних прав. Об'єкти суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. 6. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі. 7. Колективне управління правами
2	<p>Лекція №2. Правова охорона об'єктів промислової власності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття промислової власності. 2. Право промислової власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. 3. Поняття патентного права. Об'єкти промислової власності. 4. Правове положення авторів та патентовласників /роботодавців. 5. Службові винаходи, корисні моделі та промислові зразки. 6. Оформлення прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки. 7. Патент, його види і межі чинності. Процедура патентування
3	<p>Лекція №3. Економіка інтелектуальної власності. Договори на створення і використання об'єктів права інтелектуальної власності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтелектуальний капітал, його структура. Інтелектуальна власність як товар. Оборотоzdатність об'єктів інтелектуальної власності. 2. Термін служби об'єктів інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. 3. Оцінка прав інтелектуальної власності у вигляді нематеріальних активів в Україні: ідентифікація, інвентаризація та облік. 4. Підходи до визначення вартості прав інтелектуальної власності. Методи оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності. 5. Договір як основна правова форма використання об'єктів інтелектуальної власності. 6. Поняття ліцензійного договору. Форма ліцензійного договору. Зміст ліцензійної угоди. 7. Види ліцензійних угод. Майнова оцінка предмету ліцензії. Розрахунки та їх види

4.2. План семінарських занять (денна форма)

	<i>Тема заняття / план</i>
1-2	<p>Тема 1. Загальні положення про об'єкти інтелектуальної власності. Становлення і джерела права інтелектуальної власності в Україні</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття інтелектуальної діяльності та її роль в соціально-економічному розвитку України. 2. Види інтелектуальної діяльності 3. Державне управління інтелектуальною власністю. 4. Поняття та зміст механізму правової охорони об'єктів інтелектуальної власності. 5. Законодавство України про інтелектуальну власність. 6. Державна політика у сфері інтелектуальної власності. Повноваження, функції історія створення державного органу з реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності 7. Патентні повірені. 8. Громадські організації у сфері інтелектуальної власності. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясуйте і вивчіть поняття: інтелектуальна діяльність, інтелектуальна власність, право інтелектуальної власності, форма (джерело) права інтелектуальної власності, законодавство про інтелектуальну власність, авторське право, патентне право, державне управління інтелектуальною діяльністю. 2. Знайдіть у Конституції України положення, що складають правові засади функціонування інтелектуальної власності в Україні 3. Схематично зобразіть чинну в Україні систему охорони об'єктів інтелектуальної власності. 4. Схематично класифікуйте засоби правової охорони інтелектуальної власності
3-4	<p>Тема 2. Охорона об'єктів авторського права і суміжних прав</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Авторське право в об'єктивному і суб'єктивному сенсі, його об'єкти. 2. Суб'єкти авторських відносин. 3. Особисті немайнові права авторів. 4. Майнові права автора, іншої особи, що має авторське право. 5. Обмеження у майнових правах автора. Строк охорони авторських прав. 6. Поняття суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. 7. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично зобразіть види співавторства, проілюструйте різницю між співавторством і співробітництвом. 2. Наведіть приклади об'єктів авторського права та пов'язаних із ними об'єктів суміжних прав. 3. Визначте, як здійснювалась охорона суміжних прав до проголошення незалежності України
5-6	<p>Тема 3. Охорона об'єктів промислової власності</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття промислової власності. 2. Об'єкти правової охорони у праві промислової власності. 3. Суб'єкти права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки. 4. Оформлення прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки. 5. Особливості охорони об'єктів промислової власності, що містять державну таємницю.

	<p>6. Патенти і свідоцтва України, їх дія в часі і просторі.</p> <p>7. Строки охорони прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки.</p> <p>8. Суб'єктивні права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.</p> <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Охарактеризуйте патентування винаходів як адміністративну процедуру.</p> <p>2. Схематично зобразіть етапи оформлення прав на промисловий зразок.</p>
7-8	<p>Тема 4. Охорона правових засобів індивідуалізації учасників товарного обороту, товарів і послуг</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і умови охороноздатності торговельної марки (знаку для товарів та послуг). 2. Процедура оформлення права на торговельну марку. 3. Охорона прав на фірмове найменування. 4. Поняття і види географічних зазначень місця походження товару, їх правова охорона. 5. Охорона прав на сорти рослин і породи тварин 6. Топографії інтегральних мікросхем: поняття, строки, умови правової охорони 7. Значення, види та зміст науково-технічної інформації. Способи охорони права на науково-технічну інформацію. 8. Право на конфіденційну інформацію. 9. Право на наукові відкриття. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте неправомірне використання знаків для товарів і послуг. 2. Розкрийте суть права на загальновідомий знак для товарів і послуг. 3. Проведіть класифікацію торговельних марок за всіма відомими вам критеріями. 4. Порівняйте поняття селекції сортів рослин та селекції порід тварин
9-10	<p>Тема 5. Економіка інтелектуальної власності. Договори на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості права інтелектуальної власності як товару. Класифікація видів інтелектуального капіталу. 2. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. 3. Комерціалізація прав на об'єкти інтелектуальної власності. 4. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності. 5. Управління правами на об'єкти інтелектуальної власності. 6. Ліцензії на право користування об'єктами інтелектуальної власності. Види ліцензій. Ліцензійний договір. 7. Авторські договори. Характеристика окремих видів авторських договорів. Договори на створення і використання результатів науково-технічної діяльності. 8. Договори на роботи і послуги по забезпеченню науково-технічною інформацією. 9. Використання об'єктів інтелектуальної власності за договором комерційної концесії. <p>Практичні завдання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично зобразіть життєвий цикл об'єкта інтелектуальної власності. 2. Складіть таблицю відповідності цілей, підходів та методів оцінки об'єкта інтелектуальної власності. 3. Охарактеризуйте процедуру внесення прав на ОІВ до статутного капіталу господарського товариства. 4. Охарактеризуйте економіко-правові засади управління промисловою власністю в Україні.

	5. Зобразіть схематично етапи проведення оцінки об'єкта інтелектуальної власності.
--	--

Заочна форма

<i>Тема заняття / план</i>	
1	<p>Тема 2. Охорона об'єктів авторського права і суміжних прав</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суб'єкти і об'єкти авторських відносин. 2. Особисті немайнові права авторів. 3. Майнові права автора, іншої особи, що має авторське право. 4. Поняття суміжних прав. Суб'єкти і об'єкти суміжних прав. 5. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично зобразіть види співавторства, проілюструйте різницю між співавторством і співробітництвом. 2. Наведіть приклади об'єктів авторського права та пов'язаних із ними об'єктів суміжних прав. 3. Визначте, як здійснювалась охорона суміжних прав до проголошення незалежності України
2	<p>Тема 3. Охорона об'єктів промислової власності</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття промислової власності. 2. Об'єкти і суб'єкти правової охорони у праві промислової власності. 3. Оформлення прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки. 4. Особливості охорони об'єктів промислової власності, що містять державну таємницю. 5. Патенти і свідоцтва України, їх дія в часі і просторі. 6. Суб'єктивні права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте патентування винаходів як адміністративну процедуру. 2. Схематично зобразіть етапи оформлення прав на промисловий зразок.
3	<p>Тема 4. Охорона правових засобів індивідуалізації учасників товарного обороту, товарів і послуг</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і умови охороноздатності торговельної марки (знаку для товарів та послуг). 2. Процедура оформлення права на торговельну марку. 3. Охорона прав на фірмове найменування. 4. Поняття і види географічних зазначень місця походження товару, їх правова охорона. 5. Охорона прав на сорти рослин і породи тварин <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте неправомірне використання знаків для товарів і послуг. 2. Проведіть класифікацію торговельних марок за всіма відомими вам критеріями.
4	<p>Тема 5. Економіка інтелектуальної власності. Договори на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості права інтелектуальної власності як товару. Класифікація видів інтелектуального капіталу. 2. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. 3. Комерціалізація прав на об'єкти інтелектуальної власності.

	<p>4. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.</p> <p>5. Ліцензії на право користування об'єктами інтелектуальної власності. Види ліцензій. Ліцензійний договір.</p> <p>Практичні завдання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично зобразіть життєвий цикл об'єкта інтелектуальної власності. 2. Складіть таблицю відповідності цілей, підходів та методів оцінки об'єкта інтелектуальної власності. 3. Охарактеризуйте процедуру внесення прав на ОІВ до статутного капіталу господарського товариства.
--	--

4.3. Завдання для самостійної роботи

Денна форма

Теми для виконання індивідуальних науково-дослідних робіт

1. Поняття і ознаки результату творчої діяльності як об'єкта правової охорони.
2. Поняття інтелектуальної власності, її завдання та функції.
3. Державна система охорони інтелектуальної власності.
4. Поняття принципи та завдання авторського права і суміжних прав.
5. Поняття, принципи та завдання патентного права.
6. Сучасний стан законодавства України про охорону інтелектуальної власності.
7. Національна патентна система.
8. Правовий статус патентних повірених.
9. Суб'єкти авторського права.
10. Особисті немайнові права автора.
11. Майнові права автора.
12. Суб'єкти суміжних прав, їх права.
13. Об'єкти суміжних прав та умови їх правової охорони.
14. Правовий захист авторського права і суміжних прав.
15. Авторські договори.
16. Співавторство, співробітництво: порівняльна характеристика.
17. Джерела права промислової власності.
18. Об'єкти права промислової власності, їх види.
19. Винахід та його правова охорона
20. Правова охорона корисної моделі
21. Правова охорона промислового зразка.
22. Торгівельні марки та їх правова охорона.
23. Секрети виробництва та їх правова охорона.
24. Нетрадиційні об'єкти права промислової власності.
25. Охорона прав на сорти рослин і породи тварин.
26. Патентовласники, їх права та обов'язки.
27. Явочна та перевірочна системи патентування.
28. Невикористання запатентованого об'єкта та його правові наслідки.
29. Особливості патентування ОІВ за кордоном.
30. Процедура подачі заявки на охорону об'єкта інтелектуальної власності.
31. Патентна експертиза, її особливості щодо окремих об'єктів промислової власності.
32. Реалізація прав, що впливають з патенту.
33. Державний реєстр патентів України.
34. Особливості реалізації патентних прав на об'єкти, що становлять державну таємницю.
35. Способи реалізації патентних прав.
36. Форми, способи і засоби захисту прав власників об'єктів промислової власності.
37. Порушення прав власника патенту.

38. Способи захисту особистих немайнових прав автора ОІВ.
39. Захист майнових прав автора ОІВ.
40. Загальна характеристика порушень авторських прав.

Плани самостійних занять (денна форма)

Тема № 1. Загальні положення про об'єкти інтелектуальної власності. Становлення і джерела права інтелектуальної власності в Україні

1. Проаналізуйте тенденції розвитку законодавства у сфері інтелектуальної власності
2. Зазначте основні напрями адаптації законодавства України у сфері охорони інтелектуальної власності до законодавства ЄС.
3. Охарактеризуйте основні підстави припинення охорони на об'єкти інтелектуальної власності.
4. Проаналізуйте недоліки національного механізму охорони інтелектуальної власності
5. Проаналізуйте правовий статус Апеляційної ради при Департаменті інтелектуальної власності.

Тема № 2. Охорона об'єктів авторського права і суміжних прав

1. Висловіть свою думку, наскільки відповідає законодавство України положенням ст. 18 Бернської конвенції
2. Розкрийте суть поняття системи міжнародної охорони авторських прав

Тема 3. Правова охорона об'єктів промислової власності

1. Розкрийте схематично процедуру патентування в Україні.
2. Розкрийте суть монопольних прав патентовласника.
3. Розкрийте схематично етапи, процедуру та строки патентування в Україні.

Тема 4. Охорона правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.

1. Поняття і умови охороноздатності торговельної марки (знаку для товарів та послуг).
2. Процедура оформлення права на торговельну марку.
3. Загальновідомі на території України знаки для товарів та послуг.
4. Охорона прав на фірмове найменування.
5. Поняття і види географічних зазначень місця походження товару, їх правова охорона.
6. Топографії інтегральних мікросхем: поняття, строки, умови правової охорони.

Тема №5. Економіка інтелектуальної власності. Договори на створення і використання об'єктів права інтелектуальної власності.

1. Договори на створення і використання результатів науково-технічної діяльності. Договори про програми ЕОМ та бази даних.
2. Зобразіть схематично структуру договірних зв'язків при різних видах ліцензій.
3. Складіть проект ліцензійної угоди для комп'ютерної програми.
4. Договірні порушення прав інтелектуальної власності.

Плани самостійних занять (заочна форма)

Тема № 1. Загальні положення про об'єкти інтелектуальної власності. Становлення і джерела права інтелектуальної власності в Україні

1. Поняття інтелектуальної діяльності та її роль в соціально-економічному розвитку України.
2. Види інтелектуальної діяльності
3. Державне управління інтелектуальною власністю.
4. Поняття та зміст механізму правової охорони об'єктів інтелектуальної власності.
5. Законодавство України про інтелектуальну власність.

6. Державна політика у сфері інтелектуальної власності. Повноваження, функції, історія створення державного органу з реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності
7. Патентні повірені.
8. Громадські організації у сфері інтелектуальної власності.
9. Проаналізуйте тенденції розвитку законодавства у сфері інтелектуальної власності
10. Зазначте основні напрями адаптації законодавства України у сфері охорони інтелектуальної власності до законодавства ЄС.
11. Охарактеризуйте основні підстави припинення охорони на об'єкти інтелектуальної власності.
12. Проаналізуйте недоліки національного механізму охорони інтелектуальної власності

Тема № 2. Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав

1. Висловіть свою думку, наскільки відповідає законодавство України положенням ст. 18 Бернської конвенції
2. Розкрийте суть поняття системи міжнародної охорони авторських прав

Тема № 4. Правова охорона об'єктів промислової власності

1. Розкрийте схематично процедуру патентування в Україні.
2. Розкрийте суть монопольних прав патентовласника.
3. Розкрийте схематично етапи, процедуру та строки патентування в Україні.

Тема 4. Охорона правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.

1. Процедура оформлення права на торговельну марку.
2. Загальновідомі на території України знаки для товарів та послуг.
3. Охорона прав на фірмове найменування.
  4. Поняття і види географічних зазначень місця походження товару, їх правова охорона.
  5. Охорона прав на сорти рослин, породи тварин, топографії інтегральних мікросхем.
  6. Право на науково-технічну інформацію. Значення, види та зміст науково-технічної інформації.
  7. Охорона прав на фірмове найменування.
  8. Поняття і види географічних зазначень місця походження товару, їх правова охорона.
  9. Топографії інтегральних мікросхем: поняття, строки, умови правової охорони.

Тема №5. Економіка інтелектуальної власності. Договори на створення і використання об'єктів права інтелектуальної власності.

1. Особливості права інтелектуальної власності як товару. Класифікація видів інтелектуального капіталу.
  2. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив.
  3. Комерціалізація прав на об'єкти інтелектуальної власності.
  4. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.
  5. Управління правами на об'єкти інтелектуальної власності.
  6. Схематично зобразіть життєвий цикл об'єкта інтелектуальної власності.
  7. Охарактеризуйте економіко-правові засади управління промисловою власністю в Україні.
  8. Зобразіть схематично етапи проведення оцінки об'єкта інтелектуальної власності.
- Договір як основна правова форма використання об'єктів інтелектуальної власності.

Завдання для контрольної роботи (заочна форма)

Варіант 1.

1. Право на конфіденційну інформацію.

2. У чому полягає відмінність права власності на об'єкти інтелектуальної власності від права власності на матеріальні об'єкти власності?

3. Поняття, зміст, особливості захисту прав інтелектуальної власності.

Варіант 2.

1. Право на науково-технічну інформацію.

2. Які об'єкти інтелектуальної власності є результатом технічної творчості? Яку назву носить ця група об'єктів і чому?

3. Порушення прав інтелектуальної власності.

Варіант 3.

1. Майнова оцінка предмету ліцензії. Розрахунки та їх види.

2. У чому полягає економічна причина необхідності охорони прав на об'єкти промислової власності?

3. Форми, порядок та способи захисту прав інтелектуальної власності.

Варіант 4.

1. Міжнародні договори про охорону інтелектуальної власності.

2. У якій країні і коли вперше почали надавати виключні права на використання об'єктів інтелектуальної власності?

3. Особливості захисту авторського права і суміжних прав.

Варіант 5.

1. Договори на роботи і послуги по забезпеченню науково-технічною інформацією.

2. Які результати творчої діяльності відносяться до об'єктів авторського права, а які - до об'єктів суміжних прав?

3. Особливості захисту прав патентовласника.

Варіант 6.

1. Договори про програми ЕОМ та бази даних.

2. У чому полягає різниця між об'єктами авторського права і суміжних прав?

3. Особливості захисту прав на торговельні марки.

Варіант 7.

1. Реєстрація та здійснення авторських прав.

2. Чи є в Україні держава суб'єктом права інтелектуальної власності?

3. Міжнародно-правовий захист інтелектуальної власності.

Варіант 8.

1. Поняття і характерні ознаки права інтелектуальної власності.

2. Які складові системи інтелектуальної власності в Україні ви знаєте?

3. Категорії патентних спорів.

Варіант 9.

1. Форми (джерела) права інтелектуальної власності.

2. У чому різниця між правовою охороною і правовим захистом ОІВ?

3. Поняття, зміст, особливості захисту прав інтелектуальної власності

Варіант 10.

1. Особливості цивільно-правового регулювання відносин, пов'язаних із творчою діяльністю.

2. Який термін охорони немайнових і майнових прав на об'єкти авторського права?

3. Порушення прав інтелектуальної власності.

Варіант 11.

1. Договір про використання в промисловості неопублікованого твору декоративно – прикладного мистецтва.
2. Який взаємозв'язок між правами автора, виконавця, виробника фонограм, організації мовлення?
3. Форми, порядок та способи захисту прав інтелектуальної власності.

Варіант 12.

1. Охорона об'єктів інтелектуальної власності України за кордоном, її особливості. Патентні повірені.
2. У чому полягає процедура набуття прав громадянами України на об'єкти промислової власності за кордоном?
3. Особливості захисту авторського права і суміжних прав.

Варіант 13.

1. Охорона прав на породи тварин.
2. Які переваги правоволодільцю дає внесення прав інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства?

Варіант 14.

1. Права та обов'язки власника патенту.
2. Які характерні ознаки нематеріальних активів?
3. Особливості захисту прав патентовласника.

Варіант 15.

1. Правове положення авторів та патентовласників /роботодавців.
2. Поясніть відмінності між юридичним і економічним термінами служби об'єкта права інтелектуальної власності.
3. Особливості захисту прав на торговельні марки.

Варіант 16.

1. Право на найменування місця походження товару.
2. Які основні способи комерціалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності
3. Міжнародно-правовий захист інтелектуальної власності.

Варіант 17.

1. Охорона прав на топографії інтегральних мікросхем.
2. Які Ви знаєте підходи до оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності?
3. Поняття, зміст, особливості захисту

Варіант 18.

1. Охорона прав на сорти рослин.
2. У чому різниця між уступкою прав на об'єкт інтелектуальної власності і передачею прав за ліцензійним договором?
3. Порушення прав інтелектуальної власності.

Варіант 19.

1. Право на фірмове найменування.
2. Які перевага використання прав на об'єкти інтелектуальної власності у власному виробництві і передачею прав за ліцензійним договором?
3. Форми, порядок та способи захисту прав інтелектуальної власності.

Варіант 20.

1. Процедура патентування .

2. Які принципи правової охорони ОІВ?
3. Особливості захисту авторського права і суміжних прав.

Варіант 21.

1. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі.
2. Які переваги дає правова охорона ОІВ правовласнику
3. Особливості захисту прав патентовласника.

Варіант 22.

1. Виключення в майнових правах автора. Вільне використання творів.
2. Чи має силу патент України на території інших держав?
3. Особливості захисту прав на торговельні марки.

Варіант 23.

1. Етапи правової охорони об'єктів інтелектуальної власності.
2. Які Ви знаєте види ліцензійних договорів?
3. Міжнародно-правовий захист інтелектуальної власності.

Варіант 24.

1. Процедура міжнародної реєстрації ІВ.
2. Які ви знаєте види ліцензійних платежів?
3. Категорії патентних спорів.

Варіант 25.

1. Всесвітня організація інтелектуальної власності.
2. Хто є суб'єктами авторського права?
3. Поняття, зміст, особливості захисту прав інтелектуальної власності

Варіант 26.

1. Міжнародно-правова охорона інтелектуальної власності.
2. Порівняйте співавторство, співробітництво, назвіть їх види.
3. Категорії патентних спорів.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Вимагає використання мультимедійного забезпечення, зокрема, проектора на практичних заняттях (з окремих тем), wi-fi та програмного забезпечення як то Word, Excel, PowerPoint.

5.1. Підсумковий контроль

Залік є підсумковою формою контролю знань студентів і проводиться в усній формі. Студенти отримують іспитові питання у формі білетів. При підготовці до відповіді забороняється користуватися конспектами, законодавством і засобами мобільного зв'язку та комп'ютерної техніки

Питання для підготовки до заліку

1. Поняття, ознаки та характерні особливості інтелектуальної власності.
2. Поняття, ознаки результату творчої діяльності як об'єкта правової охорони
3. Виникнення, становлення і розвиток інтелектуальної власності.
4. Поняття, характерні ознаки права інтелектуальної власності.
5. Форми (джерела) права інтелектуальної власності.
6. Джерела права промислової власності.
7. Державний інститут інтелектуальної власності, його завдання і повноваження.

8. Державне управління інтелектуальною власністю.
9. Поняття і види результатів творчості, що охороняється авторським правом.
10. Авторське право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні.
11. Об'єкти авторського права.
12. Суб'єкти та зміст авторських відносин.
13. Співавторство і співробітництво: порівняльна характеристика.
14. Особисті немайнові права авторів.
15. Майнові права автора та іншої особи, що має авторське право.
16. Виключення в майнових правах. Вільне використання творів.
17. Строк дії авторських і суміжних прав. правонаступництво.
18. Поняття і суб'єкти суміжних прав.
19. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі.
20. Поняття промислової власності і права промислової власності.
21. Національна патентна система. Процедура патентування .
22. Правовий статус патентних повірених.
23. Об'єкти промислової власності: поняття і види, загальна характеристика
24. Поняття та умови охороноспроможності винаходу
25. Оформлення прав на корисну модель.
26. Поняття і умови охороноспроможності промислового зразка.
27. Заявочний і конвенційний пріоритет: порівняльна характеристика.
28. Суб'єкти права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
29. Оформлення прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
30. Суб'єктивні права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
31. Права та обов'язки власника патенту.
32. Раціоналізаторська пропозиція, особливості її правової охорони.
33. Особливості оформлення та здійснення патентних прав на об'єкти, що становлять державну таємницю.
34. Право на фірмове найменування.
35. Торгівельна марка як об'єкт правової охорони.
36. Право на найменування місця походження товару.
37. Охорона прав на сорти рослин, породи тварин.
38. Топографії інтегральних мікросхем як об'єкт правової охорони.
39. Право на науково-технічну інформацію: поняття та зміст.
40. Право на конфіденційну інформацію.
41. Право на наукові відкриття.
42. Міжнародні договори про охорону інтелектуальної власності.
43. Міжнародні організації, які здійснюють охорону інтелектуальної власності. ВОІВ.
44. Процедура міжнародної реєстрації ІВ.
45. Поняття і види авторських договорів.
46. Видавничий договір. Договір на депонування рукопису.
47. Договір на похідні твори.
48. Постановчий та сценарний договори..
49. Договір художнього замовлення.
50. Поняття та види ліцензійного договору, його форма і зміст.
51. Договір комерційної концесії (франчайзингу).
52. Договірні та позадоговірні порушення прав власника патенту..
53. Порушення прав на об'єкти авторського права і суміжних прав.
54. Категорії судових спорів у сфері інтелектуальної власності
55. Форми і способи захисту прав власників об'єктів інтелектуальної власності.
56. Способи захисту особистих немайнових прав автора об'єкта інтелектуальної власності.
57. Особливості захисту авторського права і суміжних прав.

58. Захист прав патентовласника. Захист прав на знаки для товарів і послуг.
 59. Поняття і види порушень авторських прав.
 60. Адміністративна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності.
Максимальна кількість балів за залік –30. Іспитовий білет містить 2 теоретичних питання. Розгорнута відповідь на 1 питання (з відповідями на додаткові уточнюючі питання) оцінюється макс. 15 балів:

<i>Відповідь на питання іспитового білету</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
<i>1 питання</i>	<i>15</i>
<i>2 питання</i>	<i>15</i>
<i>Всього</i>	<i>30</i>

Зразок залікового білета:

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
 Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр
 Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
 Семестр XI
 Навчальна дисципліна «Право інтелектуальної власності»

Білет № 0

1. Предмет, метод, система права інтелектуальної власності
2. Доцільність закордонного патентування.

Затверджено на засіданні кафедри цивільного та кримінального права і процесу
 Протокол № _____ від „__” _____ 20__ року

Завідувач кафедри цивільного та кримінального права і процесу _____ **А.Б. Блага**
 Екзаменатор _____ **Л.В. Мамчур**

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів	
1	Усна відповідь на семінарському занятті	9*4	40
2	Письмове виконання практичних завдань і розв'язування задач	15	15
3	Індивідуальна науково-дослідна робота	15	15
4	Залік	30	30
	Всього	100	

Усна відповідь на семінарських заняттях включає в себе: опитування по будь-якому питанню, винесеному на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, доповнень відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), вирішення ситуаційних завдань з необхідною аргументацією та посиланням на законодавство. Максимальна кількість балів може бути виставлена студентам, підготовленим до відповідей на усі питання теми.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, вміння пов'язати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Високий рівень (8-9). Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх теоретичних положень теми, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести важливі висновки, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання, пов'язати матеріал теми з раніше отриманими знаннями з уже вивчених юридичних та загальноосвітніх дисциплін. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.

Рівень вище середнього (6-7). Студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття, категорії і принципи теми, а також пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних теоретичних положень теми, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, може самостійно довести їх. Демонструє здатність пов'язати матеріал теми з раніше отриманими знаннями з дисципліни. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим. Студент може самостійно підготувати нормативну базу, виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки.

Середній рівень (4-5). Студент знає основні поняття, категорії і термінологію теми, може сформулювати базові принципи теми, пов'язати їх з деякими реальними явищами, може привести в основному вірне вербальне формулювання основних теоретичних положень теми, навести окремі приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь в основному логічна, але розуміння не є узагальненим. Студент в цілому володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій, допускає незначну кількість помилок, які виправляє самостійно, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату. Студент може за допомогою

викладача підготувати нормативну базу, виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки.

Достатній рівень (2-3). Студент відтворює основні поняття і визначення теми, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних інститутів та їх відмінність, може визначити окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може. Студент виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, виконує роботу за зразком (практичним коментарем), але з помилками, які виправляє за вказівкою викладача; робить в основному вірні висновки, але не розуміє достатньою мірою мету роботи.

Низький рівень (1). Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу теми елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і правові явища. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями теми, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії (риси, принципи). Не здатний пов'язати матеріал теми з раніше вивченим матеріалом, вміє користуватися окремими законодавчими положеннями, але не може самостійно виконати роботу і зробити висновки.

Письмове виконання практичних завдань і розв'язування задач, що подані в плані семінарського заняття, здійснюється в рамках самостійної підготовки студента до семінару. Практичне завдання передбачає опрацювання базової термінології або судової практики в рамках самостійної підготовки студента до семінару, задача побудована на реальному правовому казусі, та вимагає розв'язання правового конфлікту із застосуванням норм чинного законодавства. Бали виставляються у процесі підсумкового семестрового контролю, шляхом перевірки зошитів для практичних завдань.

Оцінка в межах 10-15 балів виставляється, якщо студент виконав усі практичні завдання і задачі, передбачені планами семінарського заняття, задачі і завдання розв'язані повністю, вірно складені процесуальні документи, базові правові позиції чи теоретичні визначення законспектовані, студент демонструє активні аналітичні навички, правильне розуміння суті правового конфлікту і шляхів та процесуальної моделі його розв'язання. Можливі певні неточності або незначні упущення

Оцінка в межах 5-10 балів виставляється, якщо практичні завдання і задачі, передбачені планами семінарського заняття виконані не з усіх тем, задачі і завдання розв'язані в цілому правильно, процесуальні документи складені, базові правові позиції чи теоретичні визначення законспектовані неповно, студент демонструє достатні аналітичні навички, розуміння суті правового конфлікту в цілому, проте неповно розуміє шляхи та процесуальну модель його розв'язання, допущені грубі упущення стосовно базових норм процесуального закону.

Оцінка в межах 0-5 балів виставляється, якщо практичні завдання і задачі, передбачені планами семінарського заняття, виконані не більш як в половинному об'ємі, задачі і завдання розв'язані не всі або неповно, зміст норм процесуального права не розкритий (вказані лише номери статей), процесуальні документи відсутні або складені з помилками, демонструє слабке розуміння способів вирішення, базові правові позиції чи теоретичні визначення законспектовані зі значними упущеннями, студент демонструє слабкі аналітичні навички, нерозуміння суті правового конфлікту і шляхів та процесуальної моделі його розв'язання.

Індивідуальна науково-дослідна робота передбачає поглиблене вивчення студентом окремого питання з курсу дисципліни та виконання наукового огляду обраної теми (за погодженням з викладачем) із зазначенням використаної літератури. Максимальна оцінка – 10 балів.

Критерії оцінювання індивідуальної науково-дослідної роботи.

10 балів: студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно виклав матеріал; продемонстрував здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, здійснив критичний огляд визначень, наведених різними авторами в різних джерелах; продемонстрував здатність робити логічні висновки та узагальнення; здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використовував фактичні та статистичні дані; продемонстрував знання законодавчих та нормативних актів України, підручників, посібників.

8-9 балів: студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно виклав матеріал; продемонстрував здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, здійснив критичний огляд визначень, наведених різними авторами в різних джерелах; продемонстрував здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі аргументував власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використав фактичні та статистичні дані.

5-7 балів: структура в основному витримана, студент вірно виконав більшу частину роботи, але при написанні допущені неточності, недостатньо логічних та обґрунтованих пояснень, допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій. В матеріалах відсутні необхідні докази та аргументи, студент лише частково висвітлює тему. Зроблені висновки є помилковими або поверховими. \

3-4 бали: є неточності у структурній побудові, зміст є переказом тексту 2-3 підручників, обсяг є недостатнім для викладення обраної проблеми; має бути нове посилання на кожній сторінці на інше (нове) джерело без повторень.

0-2 бали: тема не розкрита, є істотні недоліки у структурі; студент зовсім не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно. Не витримана структура. Текст доповіді є повністю ідентичним тексту одного підручника, Інтернет-джерела або іншого джерела.

Залік. Критерії оцінювання відповіді

- оцінкою в межах «1-3» балів оцінюється відповідь студента, яка передбачає відсутність знань по питанню, але з орієнтовним володінням термінологією, без розуміння змісту терміну;
- оцінкою в межах «4-6» балів оцінюється відповідь студента, яка не є змістовною, містить суттєві помилки, необґрунтована, не відноситься певною мірою до предмету обговорення;
- оцінкою в межах «7-9» балів оцінюється відповідь студента, яка є змістовною, але містить помилки, недостатньо обґрунтована;
- оцінкою в межах «10-15» балів оцінюється відповідь студента, що є змістовною, повною, вірною, обґрунтованою. Допускається одна-дві незначні помилки.

Заочна форма навчання

Вид робіт	Максимальна кількість балів
Усні відповіді на семінарських заняттях (4 заходи)	20
Письмове виконання практичних завдань і розв'язування задач	10
Контрольна робота	40
Залік	30
Загалом	100

Усна відповідь на семінарських заняттях включає в себе: опитування по будь-якому питанню, винесеному на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, доповнень відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), вирішення ситуаційних завдань з необхідною аргументацією та посиланням на законодавство. Максимальна кількість балів може бути виставлена студентам, підготовленим до відповідей на усі питання теми.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Високий рівень (5). Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх теоретичних положень теми, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести важливі висновки, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання, пов'язати матеріал теми з раніше отриманими знаннями з уже вивчених юридичних та загальноосвітніх дисциплін. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.

Рівень вище середнього (4). Студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття, категорії і принципи теми, а також пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних теоретичних положень теми, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, може самостійно довести їх. Демонструє здатність пов'язати матеріал теми з раніше отриманими знаннями з дисципліни. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим. Студент може самостійно підготувати нормативну базу, виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки

Середній рівень (3). Студент знає основні поняття, категорії і термінологію теми, може сформулювати базові принципи теми, пов'язати їх з деякими реальними явищами, може привести в основному вірне вербальне формулювання основних теоретичних положень теми, навести окремі приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь в основному логічна, але розуміння не є узагальненим. Студент в цілому володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій, допускає незначну кількість помилок, які виправляє самостійно, але не

завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату. Студент може за допомогою викладача підготувати нормативну базу, виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки.

Достатній рівень (2). Студент відтворює основні поняття і визначення теми, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних інститутів та їх відмінність, може визначити окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може. Студент виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, виконує роботу за зразком (практичним коментарем), але з помилками, які виправляє за вказівкою викладача; робить в основному вірні висновки, але не розуміє достатньою мірою мету роботи.

Низький рівень (1). Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу теми елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і правові явища. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями теми, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії (риси, принципи). Не здатний пов'язати матеріал теми з раніше вивченим матеріалом, вміє користуватися окремими законодавчими положеннями, але не може самостійно виконати роботу і зробити висновки.

Письмове виконання практичних завдань і розв'язування задач, що подані в плані семінарського заняття, здійснюється в рамках самостійної підготовки студента до семінару. Практичне завдання передбачає опрацювання базової термінології або судової практики в рамках самостійної підготовки студента до семінару. Бали виставляються у процесі підсумкового семестрового контролю, шляхом перевірки зошитів для практичних завдань.

Оцінка в межах 8-10 балів виставляється, якщо студент виконав усі практичні завдання і задачі, передбачені планами семінарського заняття, задачі і завдання розв'язані повністю, базові правові позиції чи теоретичні визначення законспектовані, студент демонструє активні аналітичні навички, правильне розуміння суті правового конфлікту і шляхів та процесуальної моделі його розв'язання. Можливі дрібні неточності або незначні упущення

Оцінка в межах 6-7 балів виставляється, якщо практичні завдання і задачі, передбачені планами семінарського заняття виконані в повному обсязі, задачі і завдання розв'язані в цілому правильно, базові правові позиції чи теоретичні визначення законспектовані неповно, студент демонструє достатні аналітичні навички, навички самостійного мислення, проте неповно розуміє шляхи та модель його розв'язання.

Оцінка в межах 4-5 балів виставляється, якщо практичні завдання і задачі, передбачені планами семінарського заняття виконані не з усіх тем, демонструє достатні аналітичні навички, розуміння суті правового конфлікту в цілому, проте помиляється щодо шляхів та способів його розв'язання.

Оцінка в межах 0-3 бали виставляється, якщо практичні завдання і задачі, передбачені планами семінарського заняття, виконані не більш як в половинному об'ємі, задачі і завдання розв'язані не всі або неповно, демонструє слабке розуміння способів вирішення, базові правові позиції чи теоретичні визначення законспектовані зі значними упущеннями, студент демонструє слабкі аналітичні навички, нерозуміння суті баових доктринальних положень.

Контрольна робота: Контрольна робота надається на перевірку у термін, визначений деканатом, але не пізніше ніж за два тижні до початку сесії. Якщо робота буде надана у пізніший строк, то вона розглядатися викладачем не буде та буде оцінена як незадовільна.

Контрольна робота, яка була надана своєчасно, вважається зарахованою, якщо:

- відповідає вимогам до написання контрольної роботи;
- не дублює будь-яку іншу роботу студентів;
- написана за темами відповідного варіанту.

За виконання контрольної студент заочної форми навчання може отримати максимально 40 балів. Метою написання контрольної роботи є поглиблене вивчення студентом широкого кола питань із курсу, що вивчається, шляхом опрацювання основної та додаткової літератури. Варіанти завдань і вимоги до контрольної роботи подаються в системі Moodle. Виконана контрольна робота завантажується в електронному вигляді в систему Moodle за 2 тижні до початку іспитово-залікової сесії.

Контрольна робота складається з двох теоретичних завдань та одного аналітичного (завдання за №2 у кожному з варіантів, передбачене написання есе). Виконання кожного теоретичного завдання оцінюється у 10 балів, есе – у 20 балів.

Під час відповіді на теоретичне питання студент має продемонструвати високий рівень науково-теоретичної підготовки, що передбачає розуміння його теоретичної сутності, практики застосування норм права, власного розуміння його сутності. Студент також має показати знання науково-методологічних підходів, що притаманні даній навчальній дисципліні, позицій, точок зору вчених юристів з даного питання. Зрештою, оперуючи отриманими знаннями, студент має викласти власне бачення відповіді поставленого питання.

У тому разі, коли студент поділяє позицію щодо поставленого питання, яка висвітлена у спеціальній літературі, то має аргументувати правильність свого вибору та прийнятність саме обраної позиції.

Оцінка в межах 7-10 балів за завдання виставляється, якщо студент повністю розкрив теоретичне завдання, вірно застосоване чинне законодавство, викладені базові правові позиції та теоретичні визначення та положення, студент демонструє активні аналітичні навички. Студент правильно посилається на використані джерела, використовує достатню їх кількість. Можливі певні неточності або незначні упущення

Оцінка в межах 4-6 балів за завдання виставляється, якщо теоретичне завдання виконане в цілому правильно, відсутні посилання на чинне законодавство, базові правові позиції наведено неповно, студент продемонстрував первинні аналітичні навички, присутні значні, але не критичні упущення стосовно базових норм закону, недостатня джерельна база (використано 1-2 підручника чи Інтернет - джерела)

Оцінка в межах 0-3 балів виставляється, якщо студент виконав практичні завдання і задачу, передбачені варіантом завдання, не більш як в половинному об'ємі, не розв'язав або частково розв'язав задачу (вказано номери статей без їх пояснення), допущено значні грубі помилки, прогалини в базових правових позиціях, теоретичні визначення викладені зі значними упущеннями, студент демонструє слабкі аналітичні навички, не вказано використані джерела або не оформлені посилання на них в тексті.

Есе (відповідь на аналітичне питання) виконується у формі розгорнутої відповіді, що демонструє критичне мислення студента в рамках окресленого питання, може

супроводжуватися посиланнями на статистичні дані, ситуаційні приклади, норми чинного законодавства, загальним обсягом 4-5 аркушів А4.

Усе оцінюється, виходячи з наступних критеріїв:

20 балів: студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно виклав матеріал; продемонстрував здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, здійснив критичний огляд визначень, наведених різними авторами в різних джерелах; продемонстрував здатність робити логічні висновки та узагальнення; здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використовував фактичні та статистичні дані; продемонстрував знання законодавчих та нормативних актів України, підручників, посібників.

15-19 балів: студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно виклав матеріал; продемонстрував здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, здійснив критичний огляд визначень, наведених різними авторами в різних джерелах; продемонстрував здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі аргументував власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використав фактичні та статистичні дані.

11-14 балів: структура в основному витримана, студент вірно виконав більшу частину роботи, але при написанні допущені неточності, недостатньо логічних та обґрунтованих пояснень, допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій. В матеріалах відсутні необхідні докази та аргументи, студент лише частково висвітлює тему. Зроблені висновки є помилковими або поверховими. \

6-10 бали: є неточності у структурній побудові, зміст є переказом тексту 2-3 підручників, обсяг є недостатнім для викладення обраної проблеми; аналітичні уміння з підбору теоретичного матеріалу продемонстровані на слабкому рівні, у викладі матеріалу бракує аргументації або зустрічаються смислові повтори.

0-5 балів: текст в основному повторює текст підручника або Інтернет-джерела, тема не розкрита, є істотні недоліки у структурі; студент зовсім не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно. Не витримана структура.

Залік На іспит виносяться 2 питання. Кожне з питань, винесених на іспит, оцінюється в межах 15 балів.

- оцінкою в межах «1-3» балів оцінюється відповідь студента, яка передбачає відсутність знань по питанню, але з орієнтовним володінням термінологією, без розуміння змісту терміну;

- оцінкою в межах «4-5» балів оцінюється відповідь студента, яка не є змістовною, містить суттєві помилки, необґрунтована, не відноситься певною мірою до предмету обговорення;

- оцінкою в межах «6-9» балів оцінюється відповідь студента, яка є змістовною, але містить помилки, недостатньо обґрунтована;

- оцінкою в межах «10-15» балів оцінюється відповідь студента, що є змістовною, повною, вірною, обґрунтованою. Допускається одна-дві незначні помилки.

Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення

1. Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер);
2. Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi;
3. OS: Windows, Android, iOS;
4. Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge;

5. Програмне забезпечення: Word, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet;
6. Відкриті бази даних Міністерства юстиції України
7. Система електронного навчання Moodle 3.9

7. Рекомендовані джерела інформації

а) основна

Законодавство

1. Про нормативно-правові акти, що регулюють питання, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності. Лист Вишого Арбітражного суду України від 20 лютого 2007 року 01-8/91
2. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 13. Ст. 64.
3. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України від 13 грудня 1991 року № 1977-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 12. Ст. 165.
4. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі. Закон України від 15 грудня 1993 року № 3687-ХІІ .Відомості Верховної Ради України .1994. № 7. Ст. 32.
5. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг. Закон України від 15 грудня 1993 р. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7. Ст. 36.
6. Про охорону прав на промислові зразки. Закон України від 15 грудня 1993 року № 3688-ХІІ . Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7. Ст. 34.
7. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 5 листопада 1997 року // ВВР України. 1998. № 8. Ст.28.
8. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України від 16 червня 1999 року // ВВР України. 1999.– № 32. Ст.267.
9. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 24 квітня 1993 року // ВВР України. 1993. № 21. Ст. 218.
10. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. 1994. № 2. Ст. 7.
11. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм: Закон України від 23 березня 2000 року // ВВР України. –2000. № 24. Ст. 183.
12. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування: Закон України від 17 січня 2002 року // ВВР України. 2002. № 17. Ст.121.
13. Про карантин рослин: Закон України від 30 червня 1993 року //ВВР України. 1993. № 34. Ст. 352.
14. Про насіння та садивний матеріал: Закон України від 26 грудня 2002 року // ВВР України. 2003. № 13. Ст. 92.
15. Цивільний кодекс України. Кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV .Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.

Підручники і посібники

16. Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія . О. В. Жилінкова. Київ. Юрінком Інтер. 2015. 280 с.
17. Право інтелектуальної власності. Підручник. За заг. ред. д.ю.н., проф. Булеци С.Б., К.Ю.Н., доц. Чепис О.І. Ужгород. РІК-У. 2019. 488 с.
18. Світличний О. П. Право інтелектуальної власності: підручник. Вид. 2, змін. І доп. / О. П. Світличний. Київ. НУБіП України. 2016. 355 с
19. Семків В. О., Шандра Р. С. Інтелектуальна власність: підручник. Львів. Галицький друкар. 2015. с 233-234.
20. Посібник для суддів з інтелектуальної власності. Бенедисюк І.М. та ін. К.: К.І.С., 2018. 424 с.
21. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч.закл.] / За заг ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.

б) додаткова

Законодавство

22. Віденська угода про заснування Міжнародної класифікації зображувальних елементів знаків від 12.06.1973
23. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 року. Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2000. № 12.
24. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
25. Конвенция об охране интересов производителей фонограмм от незаконного воспроизводства их фонограмм от 29 октября 1971 года. Женева. 1972.
26. Международная конвенция об охране прав исполнителей, производителей фонограмм и вещательных организаций от 26 октября 1961 г. Женева. 1992.
27. Про ратифікацію Угоди про співробітництво по припиненню правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Закон України від 21 вересня 2000 року № 1972-III Юридичний вісник України. № 43.
28. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9 вересня 1886 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_051/page.
29. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_769.
30. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770.
31. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1981 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_134.
32. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (вчинено в Римі 26 жовтня 1961 року) [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_763.
33. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_123
34. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з Атомної Енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Розділ VII. Договори у сфері інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://kmu.gov.ua/kmudocsEA00_Ukraine
35. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) від 15 квітня 1994 р. [Електронний ресурс]– Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_018.
36. Женевський договір про міжнародну реєстрацію наукових відкриттів від 7 березня 1978 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/999_005.
37. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин від 2 грудня 1961 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_856.
38. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року // ВВР України. 1996 № 30 Ст. 141.

Наукові видання

39. Актуальні проблеми інтелектуального права: матеріали першої всеукраїнської науково-практичної конференції (Львів, 23 вересня 2016 р.). Львів: Юрид. ф –т Львів. нац. ун –ту ім. І. Франка. 2016. 180 с
40. Ангел Є. Непотрібна інтелектуальна власність: де і чому гальмує Україна. Режим доступу : <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2018/03/13/7078571/> (дата звернення 12.09.2019 р.
41. Андрощук Г. О. Програма інноваційного розвитку економіки Німеччини: стратегія високих технологій . Наука та інновації. 2019. Т. 5, № 3. С. 72–88.
42. Атаманова Ю. Є. Складний результат інтелектуальної діяльності та особливості прав на нього. Право України. 2011. № 3. С. 127–138.

43. Бутнік-Сіверський С. Майнові авторські права як об'єкт спадкування. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2008. № 3. С. 3–12.
44. Дмитришин В. С. Правова природа та класифікація ліцензій на використання об'єктів права інтелектуальної власності. Адвокат. 2010. № 6. С. 18–23.
45. Дмитришин В. С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу: співвідношення понять та правова природа. Часопис Київського університету права. 2010. № 3. С. 19
46. Калініченко М. М. Авторське право та проблема постмодерністської інтертекстуальності в сучасній літературі. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. 2015. Вип. 15. С. 354–359.
47. Кохановская Е. В. К вопросу об общих положениях о праве интеллектуальной собственности в Гражданском кодексе Украины. Ежегодник украинского права. Харьков. 2012. № 4. С. 354–370.
48. Кохановська О. В. Основні теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства в Україні. Право України. 2011. № 5. С. 52–59; Право України. 2011. № 7. С. 181–189.
49. Кузнецова Н. С. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні. Право України. 2011. № 3. С. 21–29
50. Лазебний В. С., Розорінов Г. М., Толюпа С. В. Основи інтелектуальної власності та її захист. Київ. Видавництво «Ліра-К». 2011. 160 с.
51. Нерсесян А. Форми захисту прав інтелектуальної власності в Україні: теоретичні аспекти. Юридичний журнал. 2010. № 6. С. 39–40.
52. Промислова власність у цифрах. Показники діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» за I півріччя 2018 року державне підприємство. «Український інститут інтелектуальної власності». Київ. 2018. 40 с
53. Савич С. С. Авторське право у цифровому середовищі: проблема монополії правовласника та забезпечення умов вільного використання творів. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2015. № 1. С. 202.
54. Світличний О. П. До питання встановлення адміністративної та кримінальної відповідальності юридичних осіб за порушення прав інтелектуальної власності. Науковий вісник НУБіП України: Серія «Право». Київ. 2014. Вип. 197. ч. 2. С. 196–200.
55. Світличний О. П. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку держави. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2012. № 3. С. 65–67.
56. Складання і подання заявки на винахід і корисну модель: метод. вказівки до виконання домашньої контрольної роботи з навчальної дисципліни «Патентознавство та авторське право»; для студ. інженерно-хімічного факультету денної форми навчання. Уклад. І. О. Мікульонок. Київ. НТУУ «КПІ». 2017. 62 с.
57. Федулова Л. Інтелектуальна власність у національній інноваційній системі: наук.-аналіт. доп. НАН України. Ін-т економіки та прогнозування. Київ. 2010. 216 с
58. Харитонов О. І. Поняття та види цивільних правовідносин інтелектуальної власності. О. І. Харитонов. Право України. 2011. № 3. С. 66–77.
59. Харитонов О. І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності (концептуальні засади) Одеса. Фенікс. 2011. 346 с.
60. Шишко І. Авторське право в системі прав особи. Юридичний вісник. 2014. № 3. С. 109–113.